

Upravništvo: Ljubljana, Pucinijska
ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23,
31-24

Inseratni oddelek: Ljubljana, Pucinijska
ulica 5 — Telefon 31-25, 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42

Račun pri pošti ček. zavodu: Ljubljana
št. 17 749

IZKLUČNO ZASTOPSTVO za ogla-
se iz Kr. Italije in inozemstva ima

Unione Pubblicità Italiana S. A.
Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno L. 12.—
za inozemstvo pa L. 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Pucinijska ulica št. 5,
telefon 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:

Unione Pubblicità Italiana S. A.
Milano

Audaci azioni aeree

Azioni di fuoco continuate nel settore di Sollum — Bombe su Derna, Tobruk e Malta — Una colonna nemica annientata

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 14. gennaio il seguente bollettino di guerra n. 591: Nella giornata di ieri sono continuate intense le azioni di fuoco aereo, terrestre e navali sulle nostre posizioni nel settore di Sollum (Halfaya). Nulla di importante da segnalare nella Cirenaica occidentale.

L'aviazione tedesca ha attaccato, con importanti forze, le opere portuali e gli aerodromi di Derna e Tobruk. Sette bombe di medio e massimo calibro hanno raggiunto gli obiettivi causando ingenti danni e suscitando incendi negli appe-

stamenti e nei depositi. Concentramenti di carri armati e mezzi di trasporto sono ugualmente colpiti con evidente efficacia. Due velivoli nemici sono stati abbattuti.

Squadriglie italiane con audace attacco a volo radente, hanno sorpreso e annientato una forte colonna nemica: oltre 25 automezzi con munizioni e carburanti sono saltati in aria, una batteria autotrasportata è stata distrutta, nuclei di truppe disperse.

Velivoli italo-germanici hanno a più riprese, bombardato Malta. Tre velivoli avversari sono stati abbattuti.

Smele letaške operacije

Nadaljnje obstreljevanje in bombardiranje solumskega odseka — Bombe na Derno, Tobruk in Malto — Sovražna kolona uničena

Glojni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 14. jan. naslednje 591. vojno poročilo:

Včeraj sta se nadaljevala bombardiranja ter obstreljevanje naših postojank na odseku pri Sollumu (Halfaya) iz zraka, s kopaneja in s morja. Ni pomembnega ni bilo v zapadni Cirenaiki.

Velike skupine nemških letal so napadle pristaniške naprave in letališča v Derna in Tobruku. 7 bomb srednjega in največjega kalibra je zadelo naprave, povzročilo ogromno škodo in požare v posameznih objektih in skladiščih. Z očitnim uspehom so bili prav tako bombardirani zbirajoči se tanki in prevozna sredstva. Dve sovražni letali sta bili sestreljeni.

Italijanske eskadrole so s smelimi napadom v nizkem poletu presenetile in uničile

močno sovražno kolono. Nad 25 motornih vozil s strelivom in pogonskimi sredstvi je z

Poziv vodje nemške delovne fronte V duhu strogega časa je treba posvetiti vojni vsa sredstva in sile

Berlin, 14. jan. u. Vodja delovne fronte minister Ley je včeraj objavil v listu »An-griff« tale poziv nemškemu narodu:

Vs Nemci, brez razlike sloja ali vere, se morajo zavedati svoje ogromne odgovornosti v tej vojni, v kateri je v igri ne le obstoj režima ali stranke temveč življenje vseh 85 milijonov Nemcev. Naši sovražniki in njihovi sokrivci so brez usmiljenja surovi. Židje hočejo uničiti in poklati ves nemški rod. Kapitalizem in boljševizem sta krvnika v njihovi službi. To je gola resnica iz katere nastaja za nas nujna potreba da združimo vse svoje sile za doseg zmage. Kajti to se bo zgodilo samo s popolno strnitvijo vseh narodnih sil. Vse mora biti odsej v službi zmag: misel, akcija, delo, beseda.

Po končani vojni bodo delavci lahko razpravljali, kolikor bodo hoteli. Nadajale naj opuste vse, kar ni v skladu s strogostjo sedanjega časa. Po zmagi se bodo delavci lahko zabavali in se veselili po svoje, pa bomo tedaj radevolje zadržali z očesom, tudi če bodo pri tem prekoračili meje. Danes pa je treba pomisliti, da ni časa za zabave in da je vsaka minuta dragocena. Tudi delodajalci, obrtniki in kmetje se morajo zavedati kategoričnega imperativa sedanjega trenutka ter disciplinirano doprinesti vse neizogibne žrtve.

Verjemite, pravi proglašal, da je težko za nas vse, ako hoče trolglavi, bodasti stavec, kakršen je Churchill, nadaljevati vojno,

v kateri ne bo mogel nikoli zmagati, in da hoče raje uničiti svojo državo in svet, kakor pa priznati nemišelnost svojih želja. Velik greh je, da je Nemčija pripravila vsa sredstva in načrte za osrečanje človeštva in da nam ta plutokratijski stavec ne daje časa, da bi jih uresničili.

Nemški industriji morajo sedaj postaviti vse na razpolago za vojno: stroje in pobude. Ako bo katera tvornica porušena, jo bomo po vojni na novo zgradili: Anglija, Zedinjene države in Moskva bodo vse stroške poravnale.

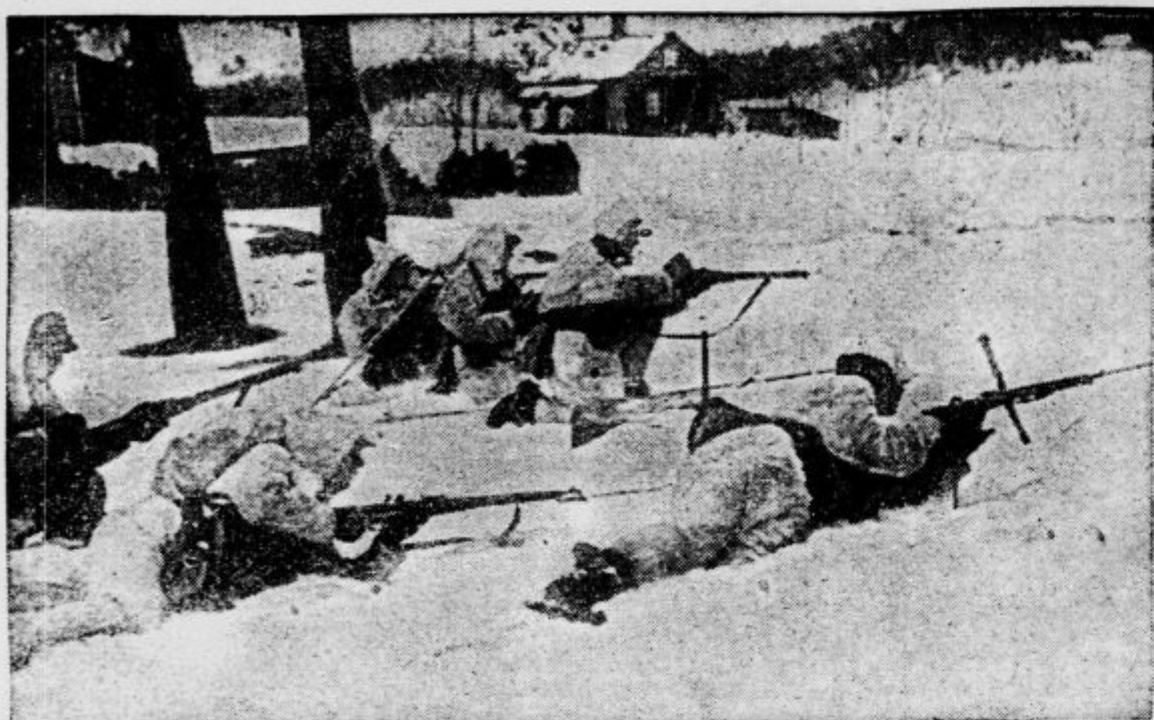
Ob zaključku je Ley poudaril, da velja vse to tudi za državne in na pol državne urade in ustanove stranke kajti vojne ni mogoče dobiti v javnih uradih ter je zato povsem brez pomena, ali se arhivi, posvešeni v rodu in ali se zadeve dovršeno rešujejo. Danes potrebuje Nemčija predvsem vojakov in delavcev ne pa birokratskega kopičenja zdravih energij. To je velika zahteva sedanjega trenutka. Vsem Nemcem mora biti Hitler za vzgled. Ena izmed največjih njegovih osebnih značilnosti je da zna oredotočiti vse svoje sile na najbolj važne naloge. On sedaj misli in dela samo za vojno in za zmago. Da bi ga nič ne odvrnilo od te zaposlitve, se je odpovedal celo svojim najdražjim navadam. kakor glasbi, umetnosti, arhitekturi in celo kinematografiji razen filmom, ki dokumentirajo sedanjo vojno. Tudi nemški narod mora sedaj razumeti veličino trenutka in svoje dolžnosti.

Odločen odpor De Valere

Angleški in ameriški načrti o Irski in vdoru na evropsko celino izdani

Berlin, 14. jan. s. Kakor je predstoječnim objavila angleška agencija Reuter, v Londonu uradno demantirajo govorice o pogajanjih z ir

Borba v snegu

Combattendo il nemico nella neve — V borbi na zasneženih tleh

Izpod peresa vojnega poročevalca Aleksandra Schmalfussa obnavlja mariborski dnevnik dalje poročilo pod naslovom: »36 stopinj mraza in desetkratna premoča«. Poročevalec zagotavlja, da nemški vojak močnejše tudi zimo in izjava:

V mrtvo tišino zimske noči je prihajal šum bitke. Nekdo je hrupno odprl vrata v nizko kmečko sobo in je kričnil: »Alarma, prihajajo!« Štirje, ki so bili v izbi, so se vseh po orožju. Puške so ležale pripravljene, ker so vojaki že tri dni morali računati s tem, da bo nekdo kričnil: »Tu so!« že od predvečernjega dne so zbirali boljševiki svoje sile za napad. Poizvedbe in izpovedbe ujetnikov so to potrjevale, zato je bila potrebna skrajna pripravljenost.

Ko so možje stopili pred vrata, so se že znašli v borbi. Grozotno sikanje krogel, od katerih izprva ni bilo mogoče vedeti, od kod švigajo, jih je prišlo, da so poiskali kritja za kupom slame ob steni. Mladi na-

rednik seveda ni dolgo vzdržal za slamo. Šepnil je tovarišem, da mora k stotniku.

Ko so kratko utihnile nemške in boljševiške streljane, ki so se pobijale na tleh vasi, sta skočila narednik in poddesetnik pokonci. Ostali pa so ležali dalje za kupom slame. Narednik je hotel tako, kajti čisto proti sredi vasi je bilo treba varovati v jasni zimski noči, ko so se v strupenem mrazu bleščale zvezde s hladnim sijajem, se je nad vso vas zgrinjala skrivnost vzbojajoča groza. Lesene bajte, ki so se podnevi skrivale pod snežno odejo, so bile zdaj videti, kakor da se duše pod svojim bremenom. Pončič se ne suklja noben dim iz dimnikov. Mar naj postane sneg mrtvaška odeja, mar naj bo medla mesočina mrtvaška sveča ugašajočemu življenju? Ne. Narednik in poddesetnik sta se že znašla z mnogimi drugimi, ki niso mislili na smrt, marveč na življenje. V svoji zarizenosti niso čutili mraza, ki jih je cvrsto ščipal.

Ko je prišel narednik k stotniku, mu je bilo naročeno, naj izvrši nekaj, kar bo zelo tvegano. S 30 možmi naj vrže boljševike nazaj, ne da bi vedel, v kolikšni premoči so. Narednik je takoj poslal poddesetnika k oddelnim vodjem 2. voda, kateremu je zdaj on poveljeval, ker je poročnik pred nekaj dnevi padel. Tridesetorica je bila kmalu nato na pohodu. Sprejeli so narednik. Izbral si je stezo k bližnjemu milnu. Sodil je, da od tam ne bo udaril sovražnik z glavnim sunkom. V senci poslednjih hiš so lahko stopali še pokončno. Ko pa so se znašli na jasni mesečini, so se morali po snegu plaziti dalje. Kakih 100 ali 200 metrov stran so streljale nemške in sovražne strojnice.

Naenkrat so se zasvetile nad tridesetorico razsvetljevalne rakete. Bila je lepa slika. Toda lepe slike so v vojni tudi najgrozovitejše. Že sta zagoreli dve bajti za njimi. Sovražnik, ki se je učvrstil na griču nad milnom, še ni ničesar slutil o nemškem protudarcu. Narednikov načrt je bil, da pride boljševikom v bok. Toda mesečina in tišina sta tridesetorico izdala. Ali je morda kdo neprevidno zaročil z orožjem? Kakor koli, nič več ni bilo časa za razmišljanje. Kajti že je zagrmel večkratni »urak

Iz zgodovine smučarstva

Z vsako zimo postaja število tistih, ki se z navdušenjem posvetijo belemu sportu, večje, in to celo danes, navzlic vojni. Posebno moderne mladine si brez smuča danes ne moremo več misliti. Tem bolj čudno je, da se je moglo smučarstvo v Srednji Evropi uveljaviti razmeroma pozno, prav za prav je postalo šele po prvi svetovni vojni ljudski sport. Še v prvih desetletjih našega stoletja in celo po svetovni vojni nekaj časa so z bujali redni turisti, ki so drsli s svojimi dolgimi dclami preko zasneženih trat, mel ljudni živahne komentarje in norčevanje. Nekateri pionirji tega sporta so delali svoje prve poskuse ponoči, da bi se jim ljudje ne smejali.

Toda le Srednja Evropa se je tako pozno seznanila s smučni in jim pokazala svojo naklonjenost, na severu Evrope in Azije pa so ljudstva smuča poznala že v prazgodovinskih dob. Dokaz za to so najdbe smuču v nordijskih šotnih plasteh. Zaradi konservirajočih lastnosti barij so se te prasmuči, ki jim starost cenijo na dva tisoč do štiri tisoč let, precej dobro ohranile do današnjega dne. Višeti jih je danes po muzejih v Oslu, Stokholmu in Helsinkih. Prvotne smuču so se razvile nedvomno iz krpelj, ki so jih uporabljali na severu že v davnih časih, da so lahko hodili po globokem snegu, ne da bi se vdrali vanj. Te krpelje so bile prav za prav samo široke in kratke deske, a prvotne smuču se samo po nekoliko daljši obliki razlikujejo od njih. Pozneje je šel razvoj smuču v skladu z njihovim posebnim rabo seveda svojo pot. Posebno zaslugu za njihovo izpopolnitev imajo Finci, ki so izdelovali čedalje ožje in daljše dilce in so tudi njih srelnji, podnočni del malo zvišali. Večina smuču je bila enako dolga, le Laponci so uporabljali za levo nogo dolgo in gladko smučko, za desno pa kratko in ovito s kožo severnega jelena. Tako opremljeni so se Laponci smučali nekako tako, kakor uporabljajo otroci danes kotalke in skire, z desno nogo so se odganjali, z levo pa so drsli.

Okrog l. 1000. je bilo smučanje na daljnem severu že splošno in navadi, moški, ženske in otroci so ga uganjali iz potrebe za enako navdušenostjo. Smučanje je spadalo na severu tudi med viteške spretnosti in imelo je svojo vlogo v vojni, kakor jo ima danes. Tola Srednja Evropa se je seznanila z njim šele v 16. stoletju, ko so objavili nemški prevod dela Olafa Magnusa »Zgodovina severnjaskih ljudstev«. Ta knjiga pravi med drugim: »Laponci imajo navado, da si privežejo dolge deske pod noge in se premikajo z njimi ter hitro tečejo po svoji volji po snegu preko gora in skozi doline. To delajo z veliko spretnostjo, naj si bo v vojni ali na lovu. Enako se opremito, kadar prireajo za dragocenosti ali za slavo tekme. Tisti, ki tako tečejo po snegu, v svojem teku tudi streljajo na divjačino, ki jo srečujejo.«

Posebne priljubljenosti je bilo smučanje deležno na Norveškem, kjer si je vsaka po-

krazina izdelala svojo posebno obliko smuču. Vsem na čelu so bili prebivalci Telemarke, ki so dali smučem v 18. stoletju novo obliko, tisto obliko, ki jo imajo smuču v bistvu še danes. Urezali so jih v sredini, tako da so postale prožne. Nova oblika je zahtevala tudi popolnoma novo tehniko, ki so jo Telemarkovci dovršeno obvladovali. Medtem ko so drsli drugi tedanjí smučarji v brzem smuku po pobočjih in so mogli svojo vožnjo zavirati samo z dolgo ali krajšo palico brez krpelj, na katero so se naslanjali, se Telemarkovci niso opirali na palico, temveč so preskakovali v drugo smer, ne da bi pri tem uporabljali palico. S tem so ustvarili moderno obliko smuka. Najboljši telemarkovski

Kronika

• **Lep knjižni poklon Duceju.** Duce je sprejel senatorja Giovannijsa Gentila, predstavnika Kraljeve komisije za proučevanje Mazzinijevega dela, ki mu je pri tej priložnosti poklonil zadnjih 5 zvezkov nacionalne izdaje zbranih del velikega pisatelja. Glavna zasluga, da se uspešno zaključuje obsežna izdaja Mazzinijevega literarnega dela in njegove zapuščine, gre prof. Mariju Menghiniju, ki se že 40 let intenzivno bavi s proučevanjem dejanja in nehanja enega največjih tvorcev italijanskega duha. Izšla je obsega tudi blizu 10.000 Mazzinijevih pismen, deloma objavljenih, deloma tokrat prvič izdanih.

• **Visoko odkrivanje generala Ambrosia.** Hitler je odkrival poveljnika 2. italijanske armade generala Ambrosia z velikim križem reda nemškega orla z zvezico in meči. Tudi generala De Blasio in Castellano sta prejela nemško vojaško odkrivanje.

• **Odkrivanje mornarjev iz južnih pokrajin.** Za najnovejšim ukazom je bila odkrivanja dolga vrsta mornarskih častnikov, podčastnikov in mornarjev, med katerimi so tudi drugi vodja-rautotelegrafist Valter Šulgoj iz Gorice (vojni križec), podporočnik Roman Fonda z Reke (brnasta kolajna), poročnik Marijo Prosen z Reke (brnasta kolajna), kurjač Danilo Furiani iz Milja, topničar Adalbert Starc iz Kontovelja, torpednik Furlan iz Buj v Istri, topničar Viktor Kinek iz Gorice in drugi vodja-mehanik Ivan Maragoj iz St. Petra ob Soči (vojni križec za hrabrost).

• **Nov grob.** V Gorici je nenadoma za vedno zapustil svoje ravnatelj Kmečke banke v pokloju g. Matija Komac. K večjemu počitku bodi draga rajnega pokopali na goriškem pokopališču. Pokojnemu bomo ohranili blag spomin, žalujčino svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje.

• **Na vzhodni fronti** je padel generalni major Rihard Hermann, brigadni vodja oboroženih oddelkov SS. Že v prvi svetovni vojni je bil odkrivan z železnim križcem 1. in 2. stopnje. To odkrivanje se je v sedanjih vojno ponovilo, razen tega je prejel vojni zaslužni križec. Padel je 27. decembra pri nekem napadu boljševikov na njegovo postojanko.

• **Redne telegrafске zveze z Južno Ameriko.** Z ozirom na netočne vesti, ki se razširile, ugotavljajo na pristojnem mestu, da telegrafске zveze med Italijo in dežalami latinske Amerike v redu poslujejo.

• **Uredništvo »Umetnosti«** sporoča spoštovanim naročnikom, da se je revija zaradi nepredvidenih ovir za nekaj tednov zakasnila. Revija bo te dni dotiskana in izide še ta mesec v razširjenem obsegu z literarnim prilogom »Živa njiva«. Obsegala bo tri številke (december, januar in februar). Prosim spoštovane naročnike in prijatelje, da blagovolijo vzeti to na znanje.

• **Brezmesni dnevi na Madžarskem.** Od 20. t. m. bodo na Madžarskem v torek, sredo in petek brezmesni dnevi. V ponedeljek bo prepovedana prodaja svinjskega, telečjega in ovčjega mesa. Torek ostane v vseh gostiščih dan kosila iz enega lonca. V bodoče bosta samo sobota in nedelja brez omejitev. Divjačina in perutnina sta dovoljena vse dni v tednu.

• **Preskrba z moko in kruhom na Madžarskem** bo za vsa dežela enotno urejena. Na dan bo vsakdo pre

SPORT

Nazadovanje francoskega sporta

Ponatis članka iz italijanskega sportnega dnevnika, ki kaže, kako se je v minuli sezoni poslabšalo stanje v vseh francoskih sportnih vrstah

V italijanskem sportnem dnevniku »La Gazzetta dello Sport« objavljajo Giovanni Bolini dalje pismo iz Pariza, v katerem podaja malo razveseljivo sliko o splošnem stanju francoskega sporta in navaja tudi nekatere podatke o slabi bilanci francoskih sportnih uspehov v minuli sezoni. Iz njegovega opisa posnemamo za naše čitatelje naslednje glavne ugotovitve:

»Vsi pariški listi, ki se v teh dnevih po stari tradiciji bavijo tudi z zaključnimi računi v francoskem sportu, so edini v splošnem pesimizmu in raznih očitkih, ki jih najbrže ne bo rad slišal glavni komisar za sport Jean Borotra. Ta bivši teniški mojster, ki mu je bila poverjena preureditev vsega francoskega sporta, pri vseh dobrih volji ni mogel zadovoljiti nikogar. Francoski sport pa je v teku lanskega leta »toril« se nove korake v rakovo smer.

Francoski sport je torej spet nazadovaval in vzroke za to iščejo nekateri v tem, da je sportnikom v Franciji primanjkovalo konkurence iz tujine. Morda je v tem izgovoru nekaj opravičila zanje, toda pravi razlog, da so sportniki samo životalili ali malone zaspali, je čisto drugačen. Staro vodstvo francoskih sportnih organizacij ni položilo pravih temeljev za njegov razvoj in sedaj, ko so prišli nad Francijo težji časi, se vidijo sadovi tega »delca«.

Borotra, ki se je lotil saniranja sportnega vprašanja v Franciji z različnimi sredstvi, je zdaj nazadnje posegel tudi po uvedbi posebne »sportne knjižnice«, ki jo bo moral imeti vsak sportnik pod 20 leti in se brez nje ne bo mogel — prejel jo bo samo, če bo že dosegel določene uspehe v raznih atletskih disciplinah — udeležiti nobene sportne prireditve. Prvi poskusi s to knjižnico pa so dali zelo slabe rezultate, ker je bilo do 60 odstotkov kandidatov zanj izločenih, ker niso mogli izpolniti pogojev.

Sport v Franciji se lahko po svojih uspehih ali bolj neuspehih lanske sezone primerja z vojsko, ki polagoma izgublja svoje

efektivne sile v prvih vrstah, ne da bi imela možnost primerne nadomestila. Za to trditve je na dlani cela vrsta dokazov že v najbolj udomačenih sportih, ki so jih gojili Francozi, denimo — predvsem v kolesarstvu. Stara garda v kolesarskih vrstah polagoma izginja, naraščaja ni in tako je prišlo, da bi se dali najboljši kolesarji z lanskimi dirkami seštetati skoraj na prstih ene roke. Če bi ne bili prireditelji kolesarskih dirk v Franciji tu in tam preskrbeli za sodelovanje kakšnega Italijana ali drugega tujca, bi bila udeležba na njih nad vse klavrna.

Podobna kriza se je pokazala tudi v vseh ostalih sportnih panogah, tako v tenisu kakor v boksu in tudi v nogometu, kjer je po ugotovitvah najbolj objektivnih kritikov tehnična stopnja moštev nazadovala mnogo bolj kakor bi imela. Zdj slednjič so odgovorni sportni faktorji sprevredeli, da bo treba začeti na novo in da bo treba pri tem predvsem forsirati temeljno panogo za vse sporte, lahko atletiko, iz katere se bo dalo pozneje dobiti nove sile tudi za druge panoge. Prav za prav je bil v atletiki padec še najhujši, saj v minuli sezoni Francozi razen sprinterja Valmyja in srednjeproglašev Pujazona in Lalana niso mogli postaviti nobenega konkurenta z mednarodnimi